

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 7.12.2018
COM(2018) 811 final

**KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Edistyminen EU:n metsästrategian täytäntöönpanossa

Uusi EU:n metsästrategia: metsien ja metsäalan puolesta

Johdanto: EU:n metsästrategia

Komission vuonna 2013 antamassa tiedonannossa ”Uusi EU:n metsästrategia: metsien ja metsäalan puolesta”¹, jäljempänä ’strategia’, vahvistetaan EU:lle uusi kehys metsäalan toimien koordinoimiseksi ja niiden johdonmukaisuuden varmistamiseksi sekä metsien ja metsäalan vaikutuksen lisäämiseksi EU:n tavoitteiden edistämiseksi. Strategian pääperiaatteita ovat kestävä metsänhoito, metsien monikäyttö, resurssitehokkuus ja maailmanlaajuinen vastuu metsistä.

Strategia velvoittaa komissiota, jäsenvaltioita ja asiaankuuluvia sidosryhmiä tekemään yhteistyötä kohti yhteistä visiota ja metsäalan toimien johdonmukaista suunnittelua ja täytäntöönpanoa. Strategiassa vahvistettiin kaksi keskeistä tavoitetta vuodelle 2020: i) varmistetaan, että kaikkia EU:n metsiä hoidetaan kestävän metsänhoidon periaatteiden mukaisesti, ja ii) vahvistetaan EU:n panosta kestävän metsänhoidon edistämiseksi ja metsäkadon vähentämiseksi koko maailmassa. Molemmissa tavoitteissa otetaan huomioon kestävän kehityksen kolme ulottuvuutta ja tarjotaan kokonaisvaltainen lähestymistapa metsänhoitoon ja metsäpolitiikkaan.

Strategiaan sisältyy kahdeksan toisiinsa liittyvää ensisijaista alaa, joihin sisältyvät metsänhoidon, metsäalan ja yhteiskunnan kannalta merkitykselliset EU:n toimintalinjat ja näkökohdat. Kunkin ensisijaisen alan strategiset suuntaviivat ohjaavat komissiota ja jäsenvaltioita toimimaan parhaalla mahdollisella tavalla kyseisellä alalla.

Neuvosto² ja Euroopan parlamentti³ ottivat strategian myönteisesti vastaan, ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitea⁴ ja alueiden komitea⁵ antoivat sille tukensa. Vastatakseen niiden pyyntöön komissio laati yhteistyössä pysyvän metsäkomitean ja strategiassa yksilöityjen sidosryhmäfoorumien kanssa monivuotisen täytäntöönpanosuunnitelman⁶ (metsäsuunnitelma), jossa määritellään konkreettiset toimet, toimijat ja aikataulu vuosiksi 2015–2020.

Arviointiprosessi

Strategiassa esitettiin, että viimeistään vuonna 2018 sitä tarkastellaan uudelleen arvioiden sen täytäntöönpanon edistymistä. Metsäsuunnitelmassa esitettiin komission toiminnan

¹ COM(2013) 659.

² http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/agricult/142685.pdf

³ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2015-0109+0+DOC+PDF+V0//FI>

⁴ EUVL C 451, 16.12.2014, s. 127–133.

⁵ EUVL C 126, 26.4.2014, s. 3–7.

⁶ Ks. SWD(2015) 164.

painopisteet vuoteen 2017 saakka ja täsmennettiin, että uudelleentarkastelu auttaisi osaltaan määrittämään painopisteitä vuosiksi 2018–2020. Lisäksi neuvosto pyysi päätelmissään komissiota raportoimaan sille uudelleentarkastelun tuloksista ja esittämään suosituksensa vuoteen 2018 mennessä.

Uudelleentarkastelun tukena oli useita eri lähteitä, muun muassa virallisia politiikka-arviointeja, EU:n laatimia kertomuksia ja julkaisuja sekä yksi aiheeseen keskittyvä selvitys⁷.

Kahdeksan ensisijaista alaa – yhteenveto edistymisestä

Tähän mennessä strategialla on tuettu ja ohjattu useita komission, jäsenvaltioiden sekä julkisten ja yksityisten sidosryhmien toimia. Suurin osa metsäsuunnitelmaan sisältyvistä toimista on pantu täytäntöön suunnitellusti kaikilla kahdeksalla ensisijaisella alalla: noin 30 prosenttia toimista on saatu päätökseen, osa niistä on toteutettu osittain ja 45 prosenttia toimista on edelleen kesken. Toimista noin 10 prosenttia on vielä käynnistämättä, ja muutama toimi on viivästynyt.

Edistyminen kullakin ensisijaisella alalla voidaan tiivistää seuraavasti:

Maaseutu- ja kaupunkiyhteisöjen tukeminen

Yhteiseen maatalouspolitiikkaan sisältyvä maaseudun kehittämisselitys on edelleen tärkein tuen lähde EU:n metsien suojelulle ja kestäväälle metsänhoidolle. Ohjelmakaudelle 2014–2020 metsätaloustoimenpiteitä suunnitteli 24 jäsenvaltiota. Niitä sisältyi yhteensä 90 prosenttiin kaikista maaseudun kehittämisselityksistä, ja niillä sidottiin julkisia varoja yhteensä 8,2 miljardia euroa. Neljässä jäsenvaltiossa metsätalouden tarpeisiin myönnettiin valtiontukea⁸.

Metsätaloustoimenpiteillä autetaan jäsenvaltiota tukemaan metsien monikäyttöä ja kestäväää metsänhoitoa sekä yhdistämään ne muihin maaseudun kehittämistoimenpiteisiin (esim. neuvontapalveluihin, koulutukseen, investointeihin ja yhteistyöhön), jotka liittyvät alueellisiin tarpeisiin. Niillä tuetaan metsäpinta-alan laajentumista metsittämällä sekä peltometsätaloustalouksjärjestelmien käyttöönottoa ja uusimista⁹. Muita kestäväää metsänhoitoa edistäviä toimenpiteitä ovat muun muassa metsäpalojen ja luonnonkatastrofien ehkäisy (yli 20 prosenttia suunnitelluista menoista), ennallistaminen vahinkojen jälkeen, ilmastonmuutokseen mukautumista ja ympäristö- tai virkistyspalveluiden tarjoamista

⁷ Tutkimus EU:n metsästrategian täytäntöönpanon edistymisestä.

⁸ Esimerkiksi Saksassa enemmistö osavaltioista myöntää metsätalouteen tukea maaseudun kehittämispolitiikan puitteissa ja kolme osavaltiota valtiontukea.

⁹ Metsittämistavoite: > 300 000 ha; Peltometsätalouden tavoite: > 80 000 ha.

edistävät investoinnit sekä korvaukset Natura 2000 -sitoumusten ja vapaaehtoisten sitoumusten osalta. Lisäksi maaseudun kehittämissä politiikalla tuetaan investointeja, joilla parannetaan metsien ja tuotantoketjun alkupään puunkäsittelyn taloudellista arvoa.

Metsätaloustoimenpiteillä pyritään lisäämään kestävän metsänhoidon panosta EU:n politiikkatavoitteiden edistämiseksi ja hyödyttämään samalla metsäalaa, tukemaan maaseudun kehittämistä ja edistämään tavaroiden ja palveluiden tarjontaa keskeisiä ympäristö- ja ilmastopolitiikkoja noudattaen. Toimenpiteitä sovelletaan keskeisten yhteiskunnallisten ja alakohtaisten tarpeiden edellyttämässä laajuudessa¹⁰.

Tiettyjen toimenpiteiden (esim. peltometsätalous ja Natura 2000) käyttöönotolla ei ole toistaiseksi saavutettu odotusten mukaisia tuloksia. Lisäämällä hyvien käytäntöjen vaihto ja niistä tiedottaminen jäsenvaltioiden välillä ja niiden sisällä voitaisiin auttaa käsittelemään mahdollisia rajoittavia tekijöitä, jotka liittyvät usein hallinnolliseen taakkaan tai metsien omistusrakenteeseen. Ehdotuksessa yhteiseksi maatalouspolitiikaksi kaudelle 2021–2027¹¹ vahvistetaan toissijaisuutta ja liikkumavaraa ja näin avataan jäsenvaltioille uusia mahdollisuuksia suunnitella toimenpiteitä, joilla tuetaan paremmin paikallisia tarpeita ja painopisteitä yksinkertaisempia hallinnollisia menettelyjä käyttäen. Vuosien 2014–2020 valtiontukisääntöjen käynnissä olevan arvioinnin tulokset otetaan huomioon valtiontukia koskevien suuntaviivojen tarkistuksessa.

On kiinnitettävä enemmän huomiota metsien ja puiden sekä kaupunkien ja niiden lähiympäristön vuorovaikutukseen ja pyrittävä ymmärtämään metsien ja puiden merkitystä mainituille yhteisöille.

EU:n metsäteollisuuden, bioenergia-alan ja laajemman vihreän talouden kilpailukyvyyn ja kestävyden edistäminen

EU:n bioenergia-alalla käsitellään monenlaisia materiaaleja ja tuotteita kestävästi ja resurssitehokkaasti¹². Strategiaan liitettyssä EU:n metsäteollisuutta koskevassa suunnitelmassa "Blueprint for EU Forest-based Industries" määritellään kyseisten alojen haasteet ja tarvittavat toimet¹³. Vuonna 2015 bioenergia-alan laajat arvoketjut tarjosivat vihreän talouden alalla¹⁴ 3,6 miljoonaa työpaikkaa, ja niiden liikevaihto oli yhteensä 640 miljardia euroa (lisäarvo 200 miljardia euroa). Ne korvasivat fossiilipohjaisia materiaaleja. Tulevaisuuteen

¹⁰ Maaseudun kehittämiseen liittyvien metsätaloustoimenpiteiden arviointi.

¹¹ COM(2018) 392 final.

¹² Esim. rakennus-, huonekalu-, paino- ja pakkausteollisuuden tuotteet, hygienia tuotteet, elintarvikelisiä aineita sekä yhä useammin biopohjaiset tekstiilit, kemikaalit, lääkkeaineet, muovit, 3D-tulostuksessa käytettävät komposiittimateriaalit ja biopoltoaineet.

¹³ SWD(2013) 343.

¹⁴ http://ec.europa.eu/environment/basics/green-economy/index_en.htm

suuntautuvalla metsäalalla strategia edistää kestäväää ja resurssitehokasta metsäbiomassan käyttöönottoa ja käyttöä, biotalouden kehittämistä, pääsyä kotimaan ja kansainvälisille markkinoille sekä tehokkaampaa tutkimusta ja innovointia.

Kilpailukykyä ja kestävyyttä tukivat osaltaan eri alojen selvitykset, kuten seuraavat: puun saatavuus ja maailmanlaajuinen kilpailukyky¹⁵, bioenergia-alaa koskevan EU:n lainsäädännön kumulatiivisten kustannusten arviointi¹⁶, huonekaluja koskevaa kuluttajatiedotusta¹⁷ ja puun kaskadikäyttöä¹⁸ koskevat analyysit (panoksena kiertotaloutta koskevaan EU:n toimintasuunnitelmaan¹⁹ sisältyviä hyviä käytäntöjä koskeviin ohjeisiin²⁰). Joissakin jäsenvaltioissa edistetään toimia metsäteollisuuden tuotteiden kotimarkkinoiden kasvun lisäämiseksi, esimerkiksi rakennusalaalla. Samaan aikaan EU on käynnistänyt aloitteen rakennus- ja bio-energia-alojen osaamisyhteistyötä koskevaa suunnitelmaa varten²¹.

Kansainvälisesti edistettiin kahdenvälisen kauppasopimusten alalla, kun Kanadan ja Japanin kanssa tehtiin alakohtaiset sopimukset ja Ukrainan kanssa kestäväää metsänhoitoa koskeva sopimus²².

EU:n seitsemännessä tutkimuksen puiteohjelmassa²³ ja Horisontti 2020 -puiteohjelmassa²⁴ edistettiin merkittävästi, mitä tuki raaka-aineita koskeva eurooppalainen innovaatiokumppanuus²⁵. Metsäteollisuuden teknologiafoorumin²⁶ avulla voidaan tehostaa innovointiyhteistyötä. Biopohjaisia tuotteita koskevat julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet²⁷ helpottavat näiden tuotteiden kaupallistamista eri sovelluksiin, kuten uusiin kuituteknologioihin, biokomposiitteihin, bioetanoliiin ja biodieseliin.

Uusiutuvia energialähteitä koskevan direktiivin hyväksytyt uudelleenlaadittu toisinto²⁸ sisältää bioenergian tuotannossa käytettävää metsäbiomassaa koskevat uudet kestävyyskriteerit. Nämä kriteerit ja käynnissä oleva työ, jolla edistetään metsäteollisuuden tuotteiden kestävyttä, perustuvat pysyvän metsäkomitean kestävään metsänhoidon kriteereitä

¹⁵ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/10017/attachments/1/translations/en/renditions/pdf>

¹⁶ https://ec.europa.eu/growth/content/study-assessment-cumulative-cost-impact-specified-eu-legislation-and-policies-eu-forest-0_en

¹⁷ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/7572/attachments/1/translations>

¹⁸ https://ec.europa.eu/growth/content/study-optimised-cascading-use-wood-0_en

¹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0614>

²⁰ Julkaistaan vuoden 2018 loppuun mennessä.

²¹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1415&langId=en>

²² EU:n ja Ukrainan välisten pitkälle menevien ja laaja-alaisen vapaakauppa-alueiden puitteissa.

²³ https://ec.europa.eu/research/fp7/index_en.cfm

²⁴ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>

²⁵ https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/policy-strategy_en

²⁶ <http://www.forestplatform.org/#/>

²⁷ Biopohjaisten teollisuudenalojen yhteisyritys Horisontti 2020 puiteohjelmassa (<https://www.bbi-europe.eu/>)

²⁸ Ks. kesäkuussa 2018 tehty väliaikainen sopimus: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10308-2018-INIT/en/pdf>

ja indikaattoreita koskevaan työhön²⁹. Kun metsäbiomassaa koskevat kestävyyskriteerit ovat käytössä täysimääräisesti³⁰, ne tukevat kestäväää metsänhoitoa EU:ssa ja sen ulkopuolella.

Lisäksi maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä koskevan eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden (EIP-AGRI) teemaryhmä³¹ pohti tapoja ottaa paremmin biomassaa kestäväällä tavalla käyttöön EU:n metsistä. EU:n tarkistetun biotalousstrategian³² on tarkoitus helpottaa innovointia ja vahvistaa metsästä saatavan biomassan asemaa uusiutumattomien materiaalien ja tuotteiden korvaajana ja samalla suojella ympäristöä ja varmistaa materiaalien kierrätys.

Metsät muuttuvassa ilmastossa

Strategialla hyödynnetään EU:n varoja ja huippuosaamista ja siten edistetään metsänhoitokäytäntöjä kansallisissa toimintapoliittisissa kehyksissä päästöjen vähentämiseksi, hiilidioksidin talteen ottamiseksi ja metsien sietokyvyn parantamiseksi.

EU:ssa käytettävillä politiikan välineillä varmistetaan metsien panos ilmastonmuutoksen hillitsemisessä (maankäyttöä, maankäytön muutoksia ja metsätaloutta koskeva asetus (LULUCF)³³) ja siihen sopeutumisessa (EU:n strategia ilmastonmuutokseen sopeutumisiksi³⁴). YK:n ilmastonmuutosta koskevan yleissopimuksen puitteissa tehtävä LULUCF-raportointi on vauhdittanut merkittävästi EU:n metsien potentiaalın hyödyntämistä ilmastonmuutoksen hillitsijänä parantaen ymmärrystä ilmaston ja metsien välisestä suhteesta ja vauhdittaen toimintaa jäsenvaltioiden poliittisissa ohjelmissa. LULUCF-asetuksessa korostuu metsien ja puun merkitys päästöjen vähentämisessä ja hiilidioksidin talteenotossa, mikä myös tukee kestäväää metsänhoitoa. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen osalta 25 jäsenvaltiossa on käytössä omat kansalliset tai alakohtaiset sopeutumisstrategiat, ja niistä useimmissa metsät ovat hyvin tärkeässä asemassa³⁵.

EU on antanut merkittävää taloudellista ja institutionaalista tukea metsäpaloissa ja muissa katastrofeissa muun muassa yhteisen maatalouspolitiikan, Euroopan rakenne- ja investointirahastojen sekä tutkimus- ja Life-ohjelmien varoista. EU:n pelastuspalvelumekanismilla tuetaan metsäpalojen ehkäisyä riskinarviointien, hallintasuunnitelmien, varhaisvaroitus- ja hälytysjärjestelmien sekä valistuksen avulla. EU:n hätäavun koordinaation keskus seuraa metsäpalariskiä ja metsäpalojen esiintymistiheyttä ja

²⁹ https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/forest/publications/pdf/sfcci-report_en.pdf

³⁰ Komissio laatii toimintaohjeet tammikuuhun 2021 mennessä.

³¹ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/focus-groups/sustainable-mobilisation-forest-biomass>

³² COM(2018) 673.

³³ Asetus (EU) 2018/841.

³⁴ COM(2013) 216.

³⁵ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/countries-regions/countries>

mahdollistaa koordinoitua ja nopeaa reagointia. Keskuksen toimintaa tukee EU:n metsäpalotietojärjestelmä (EFFIS). Äskettäisten ääri-ilmiöiden jälkeen esitetyllä ehdotuksella EU:n pelastuspalvelumekanismiin vahvistamiseksi³⁶ pyritään vahvistamaan EU:n koordinoituja toimia metsäpalojen torjunnassa ja suuntaamaan painopiste ennaltaehkäisyyn ja valmiuteen ja siten lisäämään sopeutustoimien ja pelastuspalvelun välistä vuorovaikutusta.

Lisäkokemukset ja hyvien käytäntöjen vaihto ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen sekä näiden kahden synergioihin liittyvästä suunnittelusta, täytäntöönpanosta ja seurannasta tukisivat metsien kestävyyttä pitkällä aikavälillä ja varmistaisivat niiden kyvyn varastoida hiiltä.

Metsien suojeleminen ja ekosysteemipalvelujen tehostaminen

Strategiassa suositetaan ennaltaehkäiseviä lähestymistapoja, joilla varmistetaan metsien ekosysteemipalvelut ja vaikutus luonnon monimuotoisuuteen; tältä osin strategia korostaa metsänhoitosuunnitelmien tai vastaavien välineiden mahdollisuuksia tuotteiden ja palveluiden tasapainoisessa tarjonnassa. Strategiassa kehoitetaan jäsenvaltioita ja komissiota panemaan täytäntöön EU:n luontotyyppidirektiivi ja lintudirektiivi sekä biologista monimuotoisuutta koskeva EU:n strategia ja käyttämään EU:n varoja metsien luontopääoman suojelemaan.

Ekosysteemipalvelujen kartoitusta ja arviointia koskevassa aloitteessa (MAES)³⁷ on edistytty muun muassa metsäalan pilottihankkeen sekä EU:n luontopääoman tilinpitojärjestelmän (INCA) osalta³⁸. EU:n varoilla mahdollistetaan entistä useammin metsien ekosysteemipalveluita tukevaa toimintaa. On vain vähän näyttöä siitä, miten kestävä metsänhoito tukee eri politiikkoja, kuten EU:n vesipolitiikan puitedirektiiviä, mutta EU:n tukemalla alan tutkimuksella (vesialan palvelujen tarjoamista koskeva hanke)³⁹ voidaan saada lisätietoa politiikan suunnittelun ja täytäntöönpanon tueksi.

EU:n tuholaiсторjunnan välineitä on vahvistettu uuden kasvien terveyttä koskevan asetuksen⁴⁰ ja haitallisia vieraslajeja koskevan asetuksen⁴¹ myötä, ja siten on parannettu EU:n metsien ja kasvien suojelemaa.

³⁶ "RescEU: uusi Eurooppalainen järjestelmä luonnonkatastrofien torjuntaan", joka on määrä hyväksyä vuonna 2018.

³⁷ http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/ecosystem_assessment/index_en.htm

³⁸ http://ec.europa.eu/environment/nature/capital_accounting/index_en.htm

³⁹ http://www.cost.eu/COST_Actions/ca/CA15206

⁴⁰ Asetus (EU) N:o 2016/2031.

⁴¹ Asetus (EU) N:o 1143/2014.

Komissio julkaisi *Natura 2000 -verkostoa ja metsiä koskevan oppaan*⁴², joka on laadittu yhteistyössä monenlaisten sidosryhmien kanssa. Luonnon monimuotoisuuden integroinnissa osaksi metsänhoitosuunnitelmia on edistytty. Jäsenvaltiot ja metsänomistajat ja metsänhoitajat hyödyntävät maaseudun kehittämissuunnitelmia ja Life-rahoitusta sitoumustensa täytäntöönpanon tukena. Osa on edistänyt aloitteita, joilla suojellaan ja tuetaan metsän geenivaroja.

Toteutetuista toimista huolimatta EU:n luonnon monimuotoisuuspolitiikan täytäntöönpanossa on suuria haasteita. Metsäpuulajien ja -luontotyyppien suojelua koskevat raportit osoittavat, että tilanne ei ole kohentunut. Lisätoimet ovat tarpeen metsänhoitosuunnitelmien aseman kohentamiseksi, kun pyritään saavuttamaan luonnon monimuotoisuutta koskevat tavoitteet ja tukemaan ekosysteemipalveluiden tarjoamista. Uutta tietoa tilanteesta on määrää saada, kun MAES-aloitteen parissa parhaillaan tehtävä työ sekä tutkimus, jossa kartoitetaan välineitä ja menetelmiä metsien ekosysteemipalveluiden tilinpitoon ja niistä saatavaan taloudelliseen korvaukseen, saadaan päätökseen.

Millaisia metsiä meillä on ja miten ne muuttuvat?

Strategian tavoitteena on vahvistaa tietämystä, jotta voitaisiin ratkaista metsiin ja metsäalaaan liittyviä haasteita. Sen avulla parannetaan yhteistyötä ja koordinoitua Euroopan metsätietojärjestelmän (FISE) kehittämisessä Euroopan metsiä ja metsätaloutta koskevan datan ja tietojen viitejärjestelmäksi, joka toimii tiiviisti yhdessä muiden data- ja tietojärjestelmien kanssa, sekä yhdenmukaistetaan tietoja EU:n tasolla.

FISE-järjestelmäprototyypin kehitystyö jatkuu edelleen. Osa perustietojärjestelmistä on toiminnassa ja päivitetty, kuten EFFIS (metsäpalotiedot) ja FOREMATIS (metsänviljelyaineisto). Metsätietojen yhdenmukaistaminen muun muassa kansainvälisiä prosesseja varten, kuten tietojen keruu Forest Europeen (Euroopan metsien suojeluun ja kestävään metsänhoitoon tähtäävä yleiseurooppalainen prosessi) kestävä metsänhoitoa koskevien indikaattoreiden osalta, on yhä kesken.

FISE-järjestelmän käyttökuntoon saattaminen edellyttää edelleen merkittävästi työtä järjestelmäkehityksessä, tietojen keruussa ja yhdenmukaistamisessa sekä olemassa olevista (esim. EFFIS ja Climate-ADAPT⁴³) tai mahdollisista tulevista lähteistä (esim. DIABOLO ja MAES) saatavien resurssien integroimisessa.

⁴²<https://ec.europa.eu/agriculture/forest/publications>

⁴³<https://climate-adapt.eea.europa.eu/>

Uusi ja innovatiivinen metsätalous ja lisäarvotuotteet

Strategiassa ehdotetaan kunnianhimoisia tutkimus- ja innovointitavoitteita (t&i), joiden tarkoituksena on parantaa alan kestävyyttä ja innovatiivisten tuotteiden ja prosessien kehittämistä Horisontti 2020:n, raaka-aineita koskevan eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden, EIP-AGRIn⁴⁴, maataloustutkimuksen pysyvän komitean⁴⁵, metsähallintorakenteiden ja muiden asiaankuuluvien EU:n foorumien avulla sekä koordinoimalla ja levittämällä hyviä käytäntöjä.

EU:n rahoittamalla tutkimuksella on tuettu metsäalaa 500 hankkeella⁴⁶ vuodesta 2007⁴⁷. Horisontti 2020:n odotetaan ylittävän yhteensä yli 500 miljoonan euron kokonaismäärän, joka on osoitettu metsäalan tutkimukseen seitsemännen puiteohjelman aikana. Tätä täydentää EAKR:sta osoitettava innovointirahoitus, sillä moni EU:n alue on valinnut metsään liittyviä painopisteitä älykkään erikoistumisen strategiaansa. Maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä sekä raaka-aineita koskevat eurooppalaiset innovaatiokumppanuudet kytkevät metsätalouden seuraavien alojen tutkimukseen: peltometsätalous, metsäbiomassan kestävä käyttöönnotto, ilmastonmuutokseen ja ympäristöön liittyviin haasteisiin vastaaminen sekä arvoketjut.

Seitsemännen puiteohjelman ohjelmista ERA-NET-verkoston kuuluva FORESTERRA, SUMFOREST ja WoodWisdom rahoittivat EU:n ja kansallisista varoista noin 70 :tä hanketta (yht. 85 miljoonaa euroa). Parhaillaan käynnissä olevasta Horisontti 2020:n ERA-NET-verkoston kuuluvalla ForestValue⁴⁸-hankkeella tuetaan biopohjaiseen talouteen siirtymistä. Hankkeessa on mukana 17 maata, ja sen avulla on myönnetty yhteensä 20 miljoonaa euroa kansallista ja EU:n rahoitusta. Maataloustutkimuksen pysyvän komitean alaisuudessa toimiva metsäalan tutkimukseen ja innovointiin keskittyvä strateginen työryhmä⁴⁹ on tukenut koordinointia, EU:n rahoittaman tutkimuksen alaa ja tuloksia koskevia selvityksiä sekä muille *foorumeille* suunnattuja tiedotustoimia.

Tutkimustavoitteiden sekä tutkimuksen ja eurooppalaisten innovaatiokumppanuuksien välisen suhteen määrittely helpottuisi, jos hanketulosten levittämiseen luotaisiin vankempi kehys. Innovoinnin vahva hyödyntäminen koko arvoketjussa tukisi osaltaan metsäalan kilpailukykyä. Horisontti 2020:ssa etsitään hankkeita, joiden hyöty saadaan hankkeen lopputulosten myötä, eivätkä toiminnan vaikutukset ole vielä nähtävissä.

⁴⁴ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/about>

⁴⁵ Maataloustutkimuksen pysyvä komitea (SCAR) (<https://scar-europe.org/>).

⁴⁶ EU CORDIS- ja ERA-NET-tietokannoissa on (10/2018) 273 seitsemänneistä puiteohjelmasta rahoitettua hanketta (n. 514 miljoonaa euroa) ja 214 Horisontti 2020 -hanketta (n. 388 miljoonaa euroa).

⁴⁷ https://scar-europe.org/images/FOREST/Documents/SWG_forestry_study-v2.pdf

⁴⁸ <https://forestvalue.org/>

⁴⁹ Strateginen työryhmä edistää kansainvälistä tutkimusta ja yhteistyötä ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja sen lievittämisen, alan kilpailukykyyn sekä ekosysteemipalveluiden tarjoamisen alalla.

Yhteistyötä metsien hoitamiseksi johdonmukaisesti ja niiden ymmärtämiseksi paremmin

Koordinointi, yhteistyö ja viestintä ovat välttämättömiä, jotta eri alojen politiikkatavoitteet ja lähestymistavat pysyvät tasapainossa. Strategialla pyritään tehostamaan metsähallintoa ja viestintää, etenkin pysyvän metsäkomitean, metsätaloutta ja korkintuotantoa käsittelevän kansalaiskeskusteluryhmän sekä metsäteollisuutta ja siihen liittyviä kysymyksiä käsittelevän asiantuntijaryhmän avulla.

Pysyvä metsäkomitea on edelleen tärkein keskustelufoorumi EU:n metsiin ja metsäaiheisiin sekä strategian täytäntöönpanoon liittyvissä kysymyksissä. Sen tiedotus- ja keskustelutilaisuuksissa käsitellään kaikkia asiaankuuluvia EU:n politiikka-aloitteita. Tilaisuudet perustuvat vuotuisiin työohjelmiin, jotka ovat yhdenmukaisia metsäsuunnitelman kanssa. Pysyvä metsäkomitea laati lausuntoja⁵⁰ ja raportteja²³, jotka välitettiin asiaankuuluville päättäjille. Jäsenvaltiot jakavat metsäkomiteassa kokemuksia, aloitteita, tietämystä ja neuvoja. Metsäkomitea tapasi satunnaisesti sidosryhmiä (metsätaloutta ja korkintuotantoa käsittelevän kansalaiskeskusteluryhmän) ja alakohtaisia asiantuntijaryhmiä (esim. luonnon monimuotoisuuden alalla).

Metsätaloutta ja korkintuotantoa käsittelevä kansalaiskeskusteluryhmä kokoontuu kahdesti vuodessa, ja sillä on tarkkailijan asema metsäkomiteassa. Sen antamissa päätöslauselmissa esitetään sidosryhmien yhteinen visio eri aiheista, kuten EU:n puutavara-asetuksesta ja metsätalouden asemasta yhteisessä maatalouspolitiikassa.

Vuodesta 2014 asti toiminut metsäteollisuutta ja siihen liittyviä kysymyksiä käsittelevä asiantuntijaryhmä⁵¹ on toistaiseksi keskittynyt kaupan kysymyksiin, etenkin kauppasuhteisiin naapuruuspolitiikan kohdemaiden kanssa, puutavara-asetuksen uudelleentarkasteluun ja biomassan porrastettuun käyttöön.

Euroopan metsätoimistojen verkoston perustamista koskeva suunnitelma ei ole toteutunut. Kansallinen metsäinventaarinen verkosto (ENFIN) ja useat EU:n tukemat tutkimushankkeet⁵² kuitenkin toimivat yhtenäistääkseen Euroopan metsätietoja.

Vuoden 2015 Eurobarometri-kyselyssä selvitettiin yleisiä mielikuvia metsien tuottamista hyödyistä⁵³. Tuloksista voidaan päätellä, että kestävän metsänhoidon merkityksestä on

⁵⁰ https://ec.europa.eu/agriculture/forest/standing-committee/opinions_en

⁵¹ Asiantuntijaryhmä tuo yhteen teollisuudenalojen edustajat, jäsenvaltiot ja muut alakohtaiset sidosryhmät.

⁵² Muun muassa. DIABOLO, kaksi COST-tointa ja jatkuva sopimus Euroopan metsätietokeskuksen kanssa.

⁵³ <http://ec.europa.eu/COMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/69759>

viestittävä tehokkaammin. EU:n metsiä koskeva viestintästrategia⁵⁴ toimii vankkana perustana, kun pohditaan, kuinka näihin tarpeisiin vastataan.

Metsät globaalista näkökulmasta katsottuna

Strategialla pyritään vahvistamaan EU:n roolia maailmanlaajuisessa toiminnassa, jolla edistetään kestävä metsänhoitoa ja vähennetään metsäkatoa, sekä varmistamaan, että EU:n ja jäsenvaltioiden politiikat ja sitoumukset ovat keskenään yhdenmukaiset. Strategian puitteissa toteutettavalla ulkoisella toiminnalla ja yhteistyöllä edistetään metsien asemaa kestävässä kehityksessä ja torjutaan metsäkatoa ja metsien tilan heikkenemistä kansainvälisillä foorumeilla.

EU ja jäsenvaltiot ovat hyväksyneet yhteisen kannan edistääkseen kestävä metsänhoitoa yleiseurooppalaisella (Forest Europe) ja kansainvälisillä metsiin liittyvillä foorumeilla (esim. UNFF, FAO, ITTO) sekä muissa kansainvälisissä prosesseissa (esim. biologista monimuotoisuutta koskeva YK:n yleissopimus) ja Agenda 2030:n ja sen kestävä kehityksen tavoitteiden puitteissa, etenkin panemalla täytäntöön YK:n metsästrategian vuosiksi 2017–2030⁵⁵. EU kartoittaa Forest European⁵⁶ puitteissa mahdollisuuksia toteuttaa yleiseurooppalainen oikeudellisesti sitova sopimus, jolla kestävä metsänhoidon käsite voitaisiin muuttaa laiksi, joka kattaisi aluksi 25 prosenttia maailman metsistä.

EU:n FLEGT-toimintasuunnitelma on soveltuva innovatiivinen vastaus laittoman puunkorjuun aiheuttamiin haasteisiin, ja sen täytäntöönpanon myötä metsähallinto⁵⁷ on parantunut merkittävästi kumppanimaissa. EU:n ja puuntuottajamaiden välisten vapaaehtoisten kumppanuussopimusten määrä on vakaassa kasvussa⁵⁸. Ensimmäinen FLEGT-lupajärjestelmä (Indonesia) otettiin käyttöön vuonna 2016. EU:n puutavara-asetuksen⁵⁹ uudelleentarkastelussa vahvistettiin asetuksen mahdollisuudet torjua laitonta puunkorjuuta ja siihen liittyvää kauppaa, mutta siinä myös tunnistettiin tarve edistää asetuksen yhtenäistä ja tehokasta soveltamista; asetuksen täytäntöönpanossa havaittiin huomattavaa parannusta vuosina 2015–2017. Lisäksi EU:n kulutuksen vaikutuksia metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen tarkasteltiin selvityksessä, joka valotti tätä

⁵⁴ https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/fore/publi/communication-strategy_en.pdf

⁵⁵ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N17/184/62/PDF/N1718462.pdf?OpenElement>

⁵⁶ Euroopan metsiensuojelua käsittelevä ministerikonferenssi (<https://foresteurope.org/>)

⁵⁷ SWD(2016) 275.

⁵⁸ Vapaaehtoisia kumppanuussopimuksia on tehty kuusi ja yhdeksästä käydään neuvotteluja.

(<http://ec.europa.eu/environment/forests/flegt.htm>)

⁵⁹ COM(2016) 74 final.

monimutkaista ongelmaa⁶⁰. Komissio esittää uutta aloitetta, jolla vauhditetaan metsäkadon vastaista EU:n toimintaa.

EU:n kehityspolitiikka tukee maailmanlaajuisesta metsäalan toimintaa vuoksiksi 2016–2020 laaditun kansainvälisen yhteistyön ja kehityksen strategisen suunnitelman mukaisesti ja edistää osallistavaa vihreän talouden yhteistoimintaa⁶¹. Useissa hankkeissa osoitetaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden suoraan tai useiden maailmanlaajuisen avunantajien kautta antaman tuen arvo kestävän metsänhoidon edistämiseksi maailmanlaajuisesti. EU tukee myös kehitysmaita REDD+-ohjelman kansallisissa suunnitelmissa ja aloitteilla, joilla edistetään metsäkatoa aiheuttamattomia tuotantoketjuja. Lisäksi EU pyrkii sisällyttämään kahdenvälisiin kauppasopimuksiin kestävää metsänhoitoa edistäviä määräyksiä ja sitoumuksia torjuakseen laitonta puunkorjuuta ja siihen liittyvää kauppaa.

Metsille ja metsäalalle suunnattu EU:n rahoitus

Komissio on yhtenäistänyt EU:n eri rahoitusvirrat strategian tavoitteiden ja painopisteiden tukemiseksi. Yhteinen maatalouspolitiikka on tärkein rahoituksen lähde metsäalalla (8,2 miljardia euroa julkista rahoitusta), ja sen kautta myönnetty tuki on johdonmukaista ja hyödyntää synergioita muiden ERI-rahastojen⁶², Life-ohjelman ja EU:n tutkimuksen puiteohjelman kanssa.

EU:n rahoitukselle määritetty ilmasto- ja ympäristöä koskeva painopiste tarjoaa merkittäviä kohdennettuja kannustimia ilmastotoimien edistämiseksi metsissä. Toisaalta metsien suojeluun ja ekosysteemipalveluiden parantamiseen tarkoitettuja rahoitusmahdollisuuksia ei hyödynnetä täysimääräisesti.

Metsäalan tutkimukseen ja innovointiin suunnattu EU:n kokonaisrahoitus on kasvanut merkittävästi (249 hanketta sai 615 miljoonaa euroa vuosina 2013–2017)⁶³. Rahoituksella tuettiin innovaatioita sekä edistettiin kasvua ja työllisyyttä.

EU:n kehitysyhteistyöstä on osoitettu 235 miljoonaa euroa FLEGT- ja REDD+-toimien tukemiseen vuosina 2014–2020, pääasiassa Euroopan kehitysrahastosta. Tätä rahoitusta täydentävät erityiset kansalliset ja alueelliset yhteistyöohjelmat, jotka keskittyvät hallinnon parantamiseen ja metsien suojelun edistämiseen.

⁶⁰ http://ec.europa.eu/environment/forests/studies_EUaction_deforestation_palm_oil.htm

⁶¹ <https://europa.eu/capacity4dev/file/80634/download?token=-ZXMS3Cz>

⁶² Esim. jäsenvaltiot ovat kohdentaneet lähes kahdeksan miljardia euroa temaattiselle tavoitteelle 5 ”Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja riskinhallinnan edistäminen” torjuakseen useita riskejä, muun muassa metsäpaloja.

⁶³ Metsäteollisuuden teknologiafoorumien mukaan.

Päätelmät – Kohti vuoden 2020 tavoitteita

Vuoden 2020 tavoitteiden saavuttamisessa on edistytty merkittävästi. Strategia on hyväksymisestään lähtien ohjannut tehokkaasti EU:n toimia viemään eteenpäin strategian periaatteita ja tavoitteita. Se helpottaa koordinoitua kaikilla metsiin ja metsäalallaan liittyvillä politiikan aloilla ja edistää yhdenmukaista lähestymistapaa niin kansallisissa kuin kansainvälisissä toimintapolitiikoissa. Sen ansiosta EU ja sen jäsenvaltiot voivat toimia maailman johtavina kestävä metsänhoidon edistäjinä.

Strategian kahdeksan ensisijaisen alan ja strategisten suuntaviivojen mukaisten tavoitteiden saavuttamisessa on edistytty merkittävästi. Jäsenvaltioissa strategia onkin otettu huomioon kansallisissa politiikoissa ja toimissa, ja sitä hyödynnetään myös paikallisella tasolla⁶⁴.

Strategia on toimiva politiikan apuväline, jonka avulla EU ja sen jäsenvaltiot voivat vastata useisiin metsiin liittyviin haasteisiin ja metsien eri rooleihin, kun politiikan uudet tavoitteet ja yhteiskunnalliset painopisteet edellyttävät metsien palvelevan yhä useampaa tarkoitusta, jotka voivat toisinaan vaikuttaa olevan keskenään ristiriidassa. Metsiin kohdistuu yhä enemmän yhteiskunnallisia vaatimuksia, entistä suurempia paineita ja ilmastoon liittyviä stressitekijöitä. Ne voivat edellyttää lisätoimia ja sitoumusta kaikilta asiaankuuluvilta toimijoilta, joiden on lisättävä koordinoitua ja yhteistyötä ja kuultava asiantuntijoita, myös eri aloilla sekä komission, jäsenvaltioiden ja muiden sidosryhmien välillä.

Politiikan kehitystä on seurattava asianmukaisesti täytäntöönpanokauden loppuun saakka ja on huolehdittava metsien myötävaikutuksesta ilmasto- ja energiakehykseen – etenkin uuden LULUCF-asetuksen ja uusiutuvaa energiaa koskevan lainsäädännön täytäntöönpanoon. Samalla on käsiteltävä metsien sopeutumista ilmastonmuutokseen Pariisin sopimukseen sisältyvien EU:n sitoumusten mukaisesti. Strategia ja sen ensisijaiset alat nostavat tehokkaasti esiin metsien ja niihin liittyvien EU:n politiikkojen merkityksen Agenda 2030:n täytäntöönpanossa EU:ssa ja maailmanlaajuisesti ja etenkin YK:n vuosiksi 2017–2030 laatiman metsästrategian täytäntöönpanossa.

EU:n pinta-alasta 40 prosenttia on metsiä. Strategian jatkuvan täytäntöönpanon – jota tuetaan EU:n talousarviosta – avulla EU:n metsät ovat vaikuttavalla tavalla mukana edistämässä alueellista tasapainoa sekä kasvua ja työllisyyttä maaseutu- ja kaupunkialueilla. Samalla tuetaan metsäalan kilpailukyvyn säilymistä ja biotalouden kehittymistä sekä suojellaan luonnon monimuotoisuutta ja varmistetaan, että ekosysteemipalveluita on tarjolla. Jotta nämä tavoitteet voidaan saavuttaa, on olennaisen tärkeää tuoda esiin hyvin hoidettujen metsien arvo ja merkitys ja siten varmistaa kestävä metsänhoidolle vahva yhteiskunnan tuki.

⁶⁴ ”Kestäväpohjainen metsänhoito alueilla”. Alueiden komitean kertomus, 2018.